

Jehličnany: známé, ale nepoznané

Jak je pozorovat a využívat bez poškozování stromů

Hlavní myšlenka: Jehličnany nejsou jen zimní dekorace. Jsou součástí krajiny, poskytují úkryt organismům a pomáhají nám vnímat proměny stanoviště. Nejdůležitější dovedností není sběr, ale bezpečné určení a ohleduplné pozorování.

Čtyři běžné rody, čtyři různé znaky

Smrk, jedle, borovice a modřín se liší uspořádáním jehlic, tvarem šišek, kůrou i celkovým vzhledem. Smrkové jehlice bývají jednotlivé a pichlavé, jedlové jsou obvykle plošší, borovice má jehlice ve svazečcích a modřín je na zimu shazuje. Jeden znak však nemusí stačit – určování je vždy lepší opřít o více znaků současně.

Pozorování stromu v různých ročních obdobích rozvíjí všímavost lépe než jednorázové poznávání z obrázku. Zapisujte si stanoviště, světlo, vlhkost, tvar koruny a druhy, které se v okolí stromu objevují.

Strom není zásobárna materiálu

Větve, šišky, jehličí i mrtvé dřevo mají v ekosystému funkci. Poskytují potravu a úkryt, zadržují vlhkost a postupně vracejí živiny do půdy. Proto není vhodné odnášet z lesa větší množství materiálu pro dekorace nebo dílny.

K tvoření používejte přednostně materiál z údržby vlastní zahrady, povolených prořezů nebo již spadlé jednotlivosti tam, kde je sběr dovolen. Čerstvé konce větví a vrcholové výhony neodlamujte – jejich odstranění mění další růst stromu.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Pět kroků k pozornému určování

1. Prohlédněte si, zda jsou jehlice jednotlivé, ve svazečcích nebo v chomáčcích.
2. Všímněte si délky, tuhosti, barvy a průřezu jehlic, ale pracujte opatrně.
3. Pozorujte šišky na stromě i pod ním a porovnejte jejich tvar a šupiny.
4. Zaznamenejte kůru, tvar koruny a podmínky stanoviště.
5. Výsledek ověřte v určovacím klíči; při nejistotě druh pouze fotografujte.

Na co si dát pozor

Důležité: Neznámé jehličí, výhonky ani plody se nekonzumují a nepoužívají do tinktur či sirupů. Některé dřeviny jsou jedovaté; zvláště nebezpečný je tis. Při aktivitě s dětmi musí sběr a manipulaci řídit dospělý.

Vyzkoušejte dnes

Malý krok: Vyberte jeden jehličnan ve svém okolí. Pořídte fotografie celku, jehlic, kůry a šišek, запиšte stanoviště a druh určete až doma podle více znaků.

Navazující metodika

Ekologické zahradničení

Odborné zdroje

- [Forest Research – Tree species database](#)
- [Lesy ČR – Péče o les a lesní ekosystémy](#)
- [Toxikologické informační středisko – Nebezpečné rostliny](#)

Vytvořeno v rámci projektu „Cesta k přírodě a zpátky k sobě“. Příjemce: Bludiště, z. s.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY